

MPS I 3. seminář – příprava
Kvalifikace v mezinárodním právu soukromém. Závazky ze smluv – základní
pohled kolizní a procesní

Téma 1 – Kvalifikace v mezinárodním právu soukromém

Teoretické otázky:

1. Vysvětli, co je proces kvalifikace? Jaké zvláštnosti tento proces vykazuje pohledem mezinárodního práva soukromého? Co je to kvalifikační statut?
2. Je nějaký rozdíl mezi kvalifikační procesní a kvalifikační hmotně právní? K jakému účelu slouží?
3. Jaká je v procesu aplikace práva pozice kvalifikace a pozice interpretace? Souvisí spolu tyto procesy nějak či jsou vzájemně nezávislé?
4. Jaké existují kvalifikační metody? Je pro výběr kvalifikační metody relevantní to, kde (v jakém státě) je proces kvalifikace realizován, respektive pro účely použití jakého právního předpisu je kvalifikace prováděna?
5. Jaké jsou typické národní (české) přístupy ke kvalifikaci? Jak byste charakterizovali kvalifikační metodu *lex fori*? Jaké jsou její výhody a nevýhody?
6. Proč jsou národní kvalifikační metody pouze omezeně použitelné/nepoužitelné v případě aplikace unijních norem mezinárodního práva soukromého?
7. Jak byste charakterizovali kvalifikační metodu autonomní?
8. Nastudujte si rozsudek Soudního dvora ze dne 14. října 1976 ve věci 29-76, TU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG proti Eurocontrol. Uveďte, co bylo předmětem interpretace Soudního dvora EU a jakým způsobem tato interpretace musí být prováděna. Uveďte, jaké otázky jsou předmětem kvalifikace a jakým způsobem musí být kvalifikace prováděna.¹

Příklady:

(Pozn. Všechny otázky řešte z pohledu českých soudů.)

1. Posuďte následující situaci. Pan Gruber s bydlištěm v Rakousku vlastní hospodářství (zemědělskou usedlost). V tomto hospodářství bydlí a zároveň cca 40 % užitné plochy využívá k podnikatelské hospodářské činnosti. Pan Gruber si od společnosti se sídlem a místem podnikání v Německu zakoupil střešní tašky na opravu střechy nemovitosti. Při nákupu neuvedl, zda střešní tašky mají sloužit pro opravu střechy části nemovitosti užívané pro soukromé nebo podnikatelské účely. Po dodání zboží pan Gruber zjistil, že dodávka neodpovídá tomu, co si objednal. Prodávající jeho nároky vyplývající z porušení smlouvy neuznal, a proto pan Gruber podal žalobu k rakouským soudům místa svého

¹ Ke studiu judikatury Soudního dvora EU ve věcech příslušnosti můžete podpůrně využít publikaci KYSELOVSKÁ, Tereza a Naděžda ROZEHNALOVÁ. *Rozhodování Soudního dvora EU ve věcech příslušnosti (analýza rozhodnutí dle Nařízení Brusel Ibis)*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 514 s. ISBN 978-80-210-7770-6. Tato publikace je v elektronické podobě volně dostupná na internetových stránkách právnické fakulty.

bydliště. Argumentoval, že je spotřebitelem a že se na něj vztahují speciální pravidla příslušnosti upravená v článku 17 a 18 Nařízení Brusel Ibis. Tento spor se prostřednictvím předběžné otázky dostal k Soudnímu dvoru EU.²

- a) Posuďte, co bude předmětem interpretace. Kdo tuto interpretaci provádí?
- b) V případě, že soud členského státu neví, jakým způsobem má interpretovat pojem použitý v nařízení EU, kdo o této otázce rozhoduje?
- c) Posuďte, co bude předmětem kvalifikace? Kdo tuto kvalifikaci provádí?

2. Český státní příslušník pan Horáček a nizozemský státní příslušník pan Krol, kteří mají obvyklý pobyt v Amsterdamu (Nizozemsko), uzavřeli v prosinci 2010 manželství podle nizozemského práva.

- a) V dubnu 2020 si v Čeladné v Beskydech koupili od pana Koziola (polský státní příslušník) chatu.
 - o Kvalifikujte situaci, kdy se objeví problémy se zápisem vlastnického práva do katastru nemovitostí.
 - o Kvalifikujte situaci, kdy se po třech měsících užívání začnou projevovat skryté vady nemovitosti (zatékání ze střechy, nedostatečná izolace proti vlhku).
- b) V květnu 2022 podali pánové Krol a Horáček návrh na rozvod manželství k českému soudu. Kvalifikujte situaci a uveďte, jak by český soud postupoval. Změnila by se situace, pokud by byl návrh na rozvod manželství podán k nizozemskému soudu?

Téma 2 – Výhrada veřejného pořádku a omezení z ní vyplývající

Teoretické otázky:

1. Co je to veřejný pořádek? V čem spočívá rozdíl mezi aktivním a pasivním veřejným pořádkem?
2. K čemu slouží institut výhrady veřejného pořádku? Kde je výhrada veřejného pořádku upravena?
3. Jaké jsou podmínky použití výhrady veřejného pořádku? Jaký je důsledek uplatnění výhrady veřejného pořádku?

Příklady:

1. Posuďte situaci. Podnikatel ze Saudské Arábie, který jezdí pravidelně pracovně do Brna, si zde našel českou přítelkyni. Po roce známosti se nesezdanému páru narodí dítě. Otec za rodinou pravidelně dojíždí. V Brně koupil byt, ve kterém bydlí matka s dítětem, v české bance zřídil účet, ke kterému má oprávnění a podpisová práva jeho přítelkyně. Otec dítěte zemře. Před českým soudem je na základě Nařízení o dědictví zahájeno řízení. Český soud

² Nápověda. Nastudujte si Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 20. ledna 2005 ve věci C-464/01, Johann Gruber proti Bay Wa AG.

zjistí, že dědické právní poměry se řídí právem Saudské Arábie. Dle použitelného práva nemůže být nezletilé dítě dědicem, neboť je nemanželské. Jak se k této situaci postaví český soud?

2. Posuďte situaci. Soud ve státě Arizona (USA) vydal rozhodnutí ve sporu mezi společností A se sídlem a místem podnikání v ČR (žalovaný) a společností B se sídlem a místem podnikání v Arizoně (žalobce), kterým přikázal českému povinnému zaplatit náhradu škody a tzv. *punitive damages* ve výši 20.000.000,- USD. Porad' české společnosti, jak by se mohla proti rozhodnutí arizonského soudu bránit v ČR, pokud by bylo proti ní uplatněno.
3. Posuď situaci. V České republice je podán návrh na uznání rozhodnutí kalifornského soudu o určení rodičovství stejnopohlavního páru (dva muži). Dítě se narodilo náhradní matce v USA. Kalifornský soud následně prohlásil, že v souladu se smlouvou o náhradním mateřství není náhradní matka právním rodičem a rodiči jsou oba otcové. Obě osoby byly jako rodiče zapsány do rodného listu dítěte vydaného podle práva státu Kalifornie. Vzhledem k tomu, že jeden z rodičů je český státní občan, do ČR pravidelně jezdí a mají zde rodinné vazby, požádali o vystavení českého rodného listu a zápisu obou rodičů do české matriky.³

Téma 3 – Právní jednání a osobní statut

Teoretické otázky:

1. Kdo může být subjektem soukromoprávních poměrů s mezinárodním prvkem a co je obsahem osobního statutu takového subjektu?
2. Kde jsou obsaženy kolizní normy pro určení osobního statutu? Jaký hraniční určovatel se používá pro fyzické osoby a jaký pro osoby právnické (jaký princip vyjadřují)?
3. Vymezi pojem obvyklý pobyt fyzické osoby pro účely kolizní a procesní úpravy.
4. Kde byste hledali kolizní úpravu smluvního a zákonného zastoupení z pohledu českého práva?

Příklady:

1. Německá společnost SIEGENIA (založená dle kyperského práva, sídlo na Kypru, ústředí v Saarbrücken, Německo, společníky jsou právnické osoby se sídlem v Německu a Polsku) je výrobcem a prodejcem okenních rámců, kování a dalšího příslušenství. V lednu 2022 uzavřela smlouvu na dodávku okenních rámců s příslušenstvím se společností GG (založena dle lucemburského práva, ústředí v ČR), která je stavebníkem studentského domu a kolejí v širším centru Prahy.
 - a) V případě, kdy se stane sporným, kdo je statuárním orgánem společností SIEGENIA a GG, urči právo rozhodné pro tuto otázku. Postupuj dle norem českého mezinárodního práva soukromého.

³ Nápověda. Nastudujte si nález Ústavního soudu I. ÚS 3226/16.

2. Pan Tomáš (český státní příslušník s obvyklým bydlištěm v Aši) se rozhodl koupit byt ve městě Selb (Německo), který prodávala společnost Wohnungen Selb, GmbH (sídlo a místo podnikání v Selbu, Německo). Součástí smlouvy, kterou strany uzavřely v lednu 2020, bylo i toto ujednání: „*Tato smlouva se řídí německým právem.*“
 - a) Určete právo rozhodné pro posouzení způsobilosti společnosti Wohnungen Selb a Tomáše k uzavření smlouvy (tuto otázku řešte pohledem českého soudu).
3. Pan Varga s obvyklým pobytem na Slovensku jako zmocnitel uzavře dohodu o zastoupení s panem Beránkem s obvyklým pobytem v České republice (zmocněnec). Pan Beránek uzavře jménem pana Vargy v České republice smlouvu s panem Gruberem s obvyklým pobytem v Rakousku. Součástí této smlouvy je volba rakouského práva.
 - a) Dle jakého práva posoudíte, zda jednání pana Beránka zavazuje pana Vargu?
 - b) Dle jakého práva byste posoudili formu plné moci?
4. Společnost ABC (sídlo v České republice) jako kupující uzavřela smlouvu o koupi tří nákladních aut se společností XYZ (sídlo v Rakousku). Společnost XYZ auta dodala, společnost ABC nezaplatila kupní cenu. Společnost XYZ podala žalobu u českého soudu. Společnost ABC v době zahájení řízení „nemá nikoho, kdo by za ni jednal“, soud jí jmenuje opatrovníka.
 - a) Určete právo rozhodné pro opatrovnictví.